

Prenumeration kan ske å Tjänarinneföreningens exp., Grevturegatan 20 C. Pris för helt år 40 öre. Lösnummer 10 öre.

Stockholms Tjänarinneförening

avhåller ordinarie möte 2:dra, och offentligt 4:de, torsdagen i varje månad kl. 9 e. m. å lokalen Grevturegatan 20 C.

Nya medlemmar kunna då ingå i föreningen, varjämte anmälan kan göras alla dagar på expeditionen.

Gävle Tjänarinneförening

har ordinarie föreningsmöten 2:dra tisdagen i varje månad, och syföreningsmöten 4:de måndagen i varje månad.

Inskrivning av nya medlemmar kan ske även vid syföreningsmötena. Tjänarinnor i Gävle: agitera bland edra kamrater för anslutning till eder förening.

Styrelsen.

Tjänarinnor!

Då ni ämna byta platser, anmäl eder alltid först på **Tjänarinneföreningens platsanskaffningsbyrå**, Grevturegatan 20 C.

Ingen inskrivningsavgift, billig förmedlingsavgift.

Fallande blad.

Av Oscar Levertin.

*Vart blad, som i hösten faller,
är en känsla förtvinad och död.
Det som rodnar matt likt koraller,
är en kärleks förbrunna glöd.*

*Det purpurådrade björta,
en lidelse vild och het.
Och det hektiskt röda en smärta,
som blött uti hemlighet.*

*Det svarta ett hopp, som falnat
till aska i årens brand,
Och det grå en låga, som svalnat
och stocknat i drömmarnas hand.*

*Det gyllene en längtan, som rymmer
från verkadagens tidsfördriv,
och det bruna det lilla bekymmer,
som fyllde ett Martas-liv.*

*Men för höstens vindkast falla
så bleka som brokiga blad,
och drivan bäddar dem alla
i sin vita vilostad.*

*Där sova de sida om sida
i griften av vintern redd
och vårfrumorgonen bida
i samma syskonbädd.*

(Ur *Legender och visor*.)

Tjänarinnornas fackskolefråga.

Tjänarinnefrågan dyker med små mellanrum då och då upp i den borgerliga pressen och sedan Stockholms tjänarinneförening på allvar börjat arbeta på att i huvudstaden resa en fackskola för tjänarinnor ser man nästan dagligen i nämnda press anonyma insändare i denna fråga.

Att man diskuterar ett spörsmål, allra helst när det är av en så pass viktig karaktär som en fackskola verkligen är, därom är inte annat än gott att säga; men varför inte signera sina inlägg i en dylik polemik med sina namn eller med sin kända signatur om sådan finnes och inte med »ung fru» och »äldre fru» eller liknande. Har man något av vikt att säga sina medmenniskor i en eller annan fråga, då bör man göra det så att man vet från vem det kommer och inte tala endast för sitt nöjes skull och rena obehagligheter eller dumheter eller i ett anfall av dåligt lynne och så dölja allt samman under en sådan där konstifik signatur som »äldre fru.»

I Stockholms Dagblad för den 8 maj har en sådan »äldre fru» tagit till ordet i denna tjänarinnornas fackskolefråga. När man genomläst hennes spaltlånga inlägg i frågan måste man med nödvändighet fråga sig: Vad vill denna gamla fru?

Efter att ha talat om att Stockholms tjänarinneförening bildades för ett par år sedan av fru och fröken Lindhagen, fröken Maria Qvist m. fl., att denna förening haft och allt fortfarande har en i ögonen fallande socialistisk tendens, att det är denna förening som nu tänker resa denna fackskola, så säger hon:

»Det låter ju för oerfarna öron så bra detta, att vi genom en fackskola kunna få så dugliga tjänarinnor i våra hem — men från den här planerade fackskolan blir troligen endast ett tuppfjät till fackföreningen med dess för hemmen så skadliga produkter: tvångsanslutning, kollektiva avtal, minimilöner, begränsad arbetstid etc. eller med andra ord ständig strid och ofrid i hemmen, där beklagligt nog finnes alldeles för mycket därav förut.

Redan nu äro tjänarinnornas anspråk så stora och oförsynta samt omöjliga att fylla, åtminstone i enklare hem, att man undrar hur långt de skola komma att gå, när de även få s. k. fackutbildning att yvas över. Säkertligen få hemmen det då än svårare än förut, och tänker man sig att våra ofta nog alltför egenmäktiga kokerskor fått »fackkunskap», vågar nog husmodern icke vidare föreskriva hur hon önskar det ställt med matordning och uppköp för att icke tala om sättet för matens tillagning m. m., då blir för henne kanske bättre fly än illa fåkta.»

Är det männe obekant för denna fru, att de flesta av våra kokerskor redan ha »fackkunskap» och det lär också vara regel i hemmen att husmödrarne både bestämma matsedeln för dagen och recepten för matens tillagning. Så bör det naturligtvis också vara och även bör husmodern besitta denna »fackutbildning» för att kunna sköta ledningen av sitt hushåll och inte vara tvungen, på grund av bristande utbildning i hithörande ämnen, att överlämna hushållet på kokerskan ensam. Med den erfarenhet jag har på detta område förs jag tryggt påstå att där husmodern och tjänarinnan (kokerska eller vad hon är) äro kunniga i det arbete de gemensamt skola utföra och där det finnes ömsesidig aktning för varandras arbete där finnes icke varken »ständig strid eller ofrid», tvärtom.

Denna person förnekar icke, att tjänarinnorna behöva bättre utbildning än de vanligen erhålla. Att detta hehov gör sig gällande det synes enligt denna »äldre fru's» erfarenhet bero därav,

»att de numera ej ofta få med sig från hemmet ut i livet, hvad som fordom skapade så goda tjänarinnor: gudsfruktan, pliktrohet, arbetsamhet och sparsamhet samt minnet av en mor, som var dem en föresyn i dessa dygder.»

Men att dessa egenskaper i ännu högre grad saknas hos vår tids överklasshusmödrar ingår däremot inte i hennes erfarenhet.

Om nu något skall göras så vill hon att kunskaperna skola meddelas *från rätt håll och på rätt sätt* och hon föreslår därför att »Hvita bandet» eller »Hemmens platsförmedling» skulle meddela denna yrkesutbildning åt tjänarinnor och då menar hon att man skulle kunna slå två flugor i en smäll. Genom anordnandet av Hvita bands' matserveringar »så gjordes säkerligen en viktig insats till fromma för nykterheten i vårt land» och genom att bildade kvinnor finge kontrollera och leda företaget så fingo de också lägga i dagen »sitt intresse för ungdomens framtid.» Som det bästa och effektivasteför deras yrkesutbildnings skulle vara säger hon,

»att en obligatorisk fortsättningskurs på minst ett år anordnas i samband med våra folkskolor (en del onödig bokkunskap kunde i stället gott uteslutas och ersättas med undervisning i varukännedom samt framför allt i praktisk ekonomi), så att det visserligen i allmänhet goda men etillräckliga kunskapsmätt, som nu meddelas i skolköken, bleve påkadt efter skoltidens slut. Dessa kurser borde omfatta enklare matlagning, servering, städning, tvätt och strykning.»

Detta förslag är ganska gott men lider i praktiken av ett par icke obetydliga fel. För det första har det visat sig att endast ett fåtal av de flickor, som beviljat kurserna i skolköken bli tjänarinnor och

för det andra ha inte de fattiga klassernas flickor tid eller råd, att gå igenom års-långa fortsättningskursen i huslig ekonomi i skolorna sedan de hunnit över skol-åldern och allt för många äro de, som få söka sig förtjänst utomhus långt innan skoltiden är slut. De få söka sig platser som springflickor eller och ta anställning på fabriker för så vitt de inte ha så utpräglade anlag för husligt arbete att de föredraga att gå som ensamjungfrur i ett tiotal år innan de lyckats få ihop så mycket att de kunna kosta på sig denna »fackkunskap». Ha de haft sjukliga föräldrar och syskon att dra försorg om så får nog fackutbildningen vara. Behandlingen dessa okunniga, unga kvinnor komma i åtnjutande av hos de »bildade kvinnor», som man tror skulle så varmt lägga i dagen »sitt intresse för ungdomens framtid», den lämnar sitt välförtjänta resultat i — motvilja för att taga anställning som arbeterskor hos dylika kvinnor, ty deras kultur är i många fall så tunn, att den endast färgar ifrån sig okultur och den kunna vi vara utan eller också ta vi vår kulturella uppfostran i vår egen hand.

Om viljan vore god bland tjänarinnorna så skulle det med lätthet lyckas dem att resa sin fackskola och säkerligen skulle den hälsas med tillfredsställelse av många fattiga flickor, som skulle vilja ersätta de hundår som äro förbundna med deras första tjänsteår och vilka ligga så mörka över deras ungdom, med en utbildningskurs i skötandet av de enklaste göromålen, som förekomma i ett hem i en sådan fackskola.

Att vi äro barn av okunniga mödrar är inte vårt fel och inte är det vårt fel att våra mödrar fingo dragas med trångboddhet och fattigdom eller att de fingo lämna sina hem om morgnarna kl. 6 och vara borta till kl. 9 om kvällarna och göra rent och snyggt i de förmögnas stora hus för en slant, som var allt annat än stor. Vårt fel är det inte heller, att våra mödrar fingo åsidosätta sina barns uppfostran och i stället dagen i ända arbete på fabriker för att få ihop så mycket att skatier och hyror kunde betalas på dagen.

När vi nu vilja skaffa oss utbildning i vårt fack så är det icke för att behaga dem, som ha råd att köpa vår arbetskraft, utan därför att vi erkänna vår okunnighet och ha kommit till insikt om att den undervisning, som en del husmödrar bestå sina tjänarinnor är allt för underhållig för att kunna tillfredsställa oss.

Att onödigtvis locka landsbygdens unga flickor »till detta farliga och flärdfulla Stockholm» med fackskolan är visst inte meningen.

För övrigt kanske mången både äldre och yngre fru skulle önska att tjänareströmmen på Stockholm tilltog så pass att de kunde få sina behov av den varan tillfredsställda.

För närvarande råder ju ebb på området.

Eller hur?

Maria Qvist.

Hygienisk klädedräkt.

Behovet för människorna att begagna kläder, är framkallat icke allenast av sedliga skäl utan är därjämte en följd av klimatiska förhållanden. Vår hud har visserligen förmåga att inom vissa gränser oberoende av vår vilja reglera kroppens värme, men uti våra kläder ha vi ett mycket kraftigare medel härtill och detta helt och hållet beroende av vår vilja. I heta länder behöver man ej detta medel, men hos oss, där skillnaden mellan kroppens värme och luftens temperatur under vintern i medeltal är 40 grad., under sommaren 20 grad., behöva vi ständigt använda kläder.

Värmebildningen underhålls genom intagande av födoämnen, som genom processer i kroppen omsättas eller förbrännas till produkter, vilka delvis upptagas i blodet, delvis avskiljas genom lungor, njurar, hud och tarmkanal.

Kroppens värmereglerande verksamhet försiggår genom:

I. Avdunstning från lungor och hud.

II. Strålning.

III. Ledning.

Att vattenavdunstning sker genom lungorna kunna vi själva övertyga oss om; andas vi t. ex. i luft som är kall synes andedräkten, beroende därpå att den uti den utandade varma luften befintliga vattengasen övergår vid avkylningen i små vattenblåsor som bli synliga för ögat.

Att huden avsöndrar vattengas se vi tydligast när vi svettas, men detta är en abnormt stegrad avsöndring, det synes även om vi t. ex. lägga handen på en kall fönsterruta, som då betäckes med imma d. v. s. ett lager av små vattenblåsor.

Genom strålning avges värme från vår kropp till föremål som äro oss nära, men som vi ej beröra och vilka äro kallare än vår egen kropp.

Genom ledning föres värme från vår kropp till föremål vilka vi beröra och som äro kallare än kroppen.

Vi veta alla att när vi frysa, blir huden kall och sträv, vi få vad vi kalla hönsskinn; detta beror på att huden med sina blodkärl kan genom nervsystemets inverkan sammandragas, vilket har till följd, att mindre blod och således även mindre värme avgives från kroppens inre organ; detta är kroppens sätt att spara på sitt värmeförråd. Å andra sidan veta vi, att huden under inflytande av stark värme rodnar, blir slapp och mjuk, beroende därpå att blodkärlen i huden genom nervsystemets inverkan vidgas och således kunna rymma mer blod, från vilket avgives mer värme såväl genom vattenavdunstning som genom strålning och ledning.

Kläderna ha inflytande på denna hudens förmåga att reglera kroppsvärmen, och vi böra tillse att de ej genom

sin form och beskaffenhet bliva till hinder härvrid.

På vattenavdunstningen från kroppen har klädernas tygsort stort inflytande, vilket kanske starkast framträder om kläderna äro våta.

Så t. ex. släpper en yllekjorta, då den är genomdränkt av svett, lättare igenom vattengas, än en linneskjorta under samma förhållande gör. Luft i linnetygets porer blir snart undanträngd av vatten så att inga porer i tyget äro luftförande. Ylletyget däremot avger ytterst långsamt den i dess porer innehållna luften och upptager vatten; detta hindrar dock icke, att ylletyg förmår upptaga större mängd fuktighet än linnetyg. Härav följer ock, att linne torkar hastigare än ylle, d. v. s. hastigare avgiver det upptagna vattnet, men med en betydligt större känsla av kyla. Detta känner var och en av erfarenhet — om man t. ex. svettig och varm sätter sig, känner man en isande kyla, då man närmast kroppen bär ett linne eller bomullsplagg men ej om man har en ylletröja. En stickad bomullströja är på grund av sin porositet betydligt bättre än vävda bomullsplagg.

Kroppens värmeförlust genom strålning ökas ju större skillnaden är mellan kroppens och de omgivande föremålens temperatur. Att beklädnaden skyddar oss mot för häftigt värmestrålning beror därav att kläderna till större eller mindre grad kvarhålla det från kroppen utstrålade värmets. På värmestrålningen från kroppen har klädernas färg ej nämnvärt inflytande, på värmestrålningen till kroppen är den av betydelse, enär mörka tyger upptaga mycket mera strålade värme (solljus) än ljusa kläder.

Alla ämnen leda värme, ehuru med väsentligen olika hastighet. Man kallar de ämnen, som jämförelsevis hastigt leda värme, goda värmeledare, t. ex. vatten, metaller, stenar, och de som långsamt göra det dåliga värmeledare, t. ex. trä, ull, hår, luft. Somliga kläder leda hastigt värme, dessa kalla vi svala kläder. De varmaste kläderna äro de som i sina porer upptaga den största luftmängden och långsamt avgiva densamma, därför begagna vi också om vintern stickade saker av ylle och bomull. Ylle är således på grund härav varmest, bomull mer varmt än linne, som är hårt och innehåller få luftporer på samma ytinnehåll som t. ex. ylle.

Klädernas ändamål är alltså icke att utestänga luft från kroppen, i så fall skulle de tätaste kläderna vara de varmaste, utan att förhindra den uteder vår kropp gående luftströmmen från att för hastigt och i följd därav allt för kall tränga sig på kroppen.

Vad vi kalla förkylning sker oftast genom plötsligt sjunkande av hög värmegrad. Utsättes nämligen den upphettade kroppen med sina utvidgade blodkärl plötsligt för kyla, så börjar kroppen genom sin egen förmåga att reglera sin värmeförlust, men innan

hudens blodkärl hunnit sammandragas, har redan en stor mängd värme avgått, därjämte strömmar det nu avkylda blodet till kroppens inre organ, där ej värme tillräckligt fort hinner alstras.

Från dessa mer teoretiska saker vill jag övergå till den mer praktiska frågan: Huru böra vi kläda oss för att giva vår kropp tillfälle att utveckla sig så sunt som möjligt?

Ofta, ja allt för ofta, bryta våra kläder genom sin form mot hälsolärans enklaste bud, och dock vilken stor betydelse har icke en sund klädedräkt såväl för oss själva, som för hela släktet. Min mening är icke att söka framställa någon viss modell till kläder för alla, utan endast att söka väcka eftertanke och intresse för saken. I detta såväl som i allt annat är det först då den egna eftertanken lämpar och avpassar det lärda, som något tillfredsställande resultat kan nås.

Huvudbönaden bör ej vara för varm, så att huvudet blir för mycket upphettat, ej heller så beskaffad, att den kalla luften har fritt tillträde till hjässan, ty då förkylar man lätt huvudet och följden blir besvärlig nog, d. v. s. den reumatiska huvudvärken.

Angående halsens beklädnad bör man söka undvika kragar som äro tränga, höga och allt för styva, ty dessa äro obekväma, hoptrycka halsens blodkärl och hindra den normala cirkulationen till huvudet. Huvudvärk och näsblödningsor sakas ofta av detta.

Vad fotbeklädnaden beträffar, kan man med säkerhet påstå, att det finnes högst få människor, vars fötter icke äro vanställda av olämpliga skodon. Dessa få ej sitta hårt om fotknö-larna, enär cirkulationen i foten därigenom försväras, fötterna svullna då lätt, samt bliva ömtåliga för frostska-dor. Skosulans form och storlek bör motsvara fotens. Skodonen böra vara varken för korta eller för spetsiga framtill, ty härigenom få tårna ej tillräcklig plats utan bliva hoptryckta, ofta till den grad att den ena tån kommer att ligga över den andra, hudförtjockningar uppstå, som förorsaka smärta, de s. k. liktornarna. Höga klackar äro förkastliga på grund därav, att kroppens naturliga ställning förändras, så att en böjning framåt av ryggraden kan uppstå, dessutom blir gängen osäker och vaggande, ty trampytan förminskas, d. v. s. avståndet mellan tårna och hälen uppmätt på marken blir mindre än om klacken vore lägre. Skosulan bör ej vara så tunn, att alla ojämnheter lätt kännas igenom den, utan tjock och stadig, icke minst därför, att den skall tjäna som stöd för fotvalvet. Genom kroppens tyngd komma eljes lätt vristsens små ben att plattas ut, i synnerhet vid mycket gående och stående; detta kallas plattfot och är både plågsamt och svårbotat.

Så komma vi till de för kvinnodräk-ten typiska felen. Den ger kroppen en högst ojämn beklädnad. Linnet, urringat, lämnar skuldrorna och oftast

hela armarna bara, under det att detta plagg genom sin vidd lägger sig i veck omkring livet; därnäst kommer snörlivet eller bättre förstås ett livstykke, som båda vanligen sluta ungefär på halva ryggen. Snörlivet är också vid snörningen baktill öppet. Då denna del av ryggen är särdeles ömtålig och säte för nervernas utträde ur ryggraden, borde de som bära snörliv åtminstone förse detta med en lös klaff. I bästa fall finnes nu ovanpå snörlivet en s. k. korsettskyddare. Således finnes såsom skydd för armar och skuldror ofta nog endast en ofodrad blus. Detta gör ock att en hel del kvinnor nästan ständigt gå och småfrysa om dessa delar av kroppen, vilka dock äro mycket ömtåliga särskilt för reumatism med stelhhet i nacken och åtföljande huvudvärk.

Ett stort fel är att använda långa släpande kjolar. Från gatorna borde de åtminstone vara bannlysta: tänk blott vilken samling av smuts och bakterier, ej minst från lungsiktigas upphostningar, man med dessa uppsamlar och sedan drar med sig in i hemmet, där de så spridas omkring.

Kan man se något som helst vackert i en släpande kjol som virvlar upp all gatans smuts? Åtminstone är det ej särdeles tilltalande för dem som gå bakom bärarinnan av ett dylikt plagg.

Akta Er för all del för dessa s. k. säkerhetsnålar, som äro så "praktiska"! De pryda ej en kjol placerade litet varstans i kjolen uppmörking eller till äventyrs kanske bara en baktill i kjolen. Detta är ej vackert, medgiv det. Nej, har ni en lång kjol som ni tänker använda till arbetsdräkt, så klipp först av den och sko upp den, det är mitt råd.

Ett stort fel och måhända det vanligaste är, att kläderna snöra ihop eller trycka ihop bröst- och bukhålan med deras ineliggande organ. Kroppens rörelseförmåga blir härigenom förminskad och arbetsförmågan nedsatt. Blodet, denna förunderliga vätska som ständigt genom hjärtats arbete föres omkring till kroppens alla delar avgivande för kroppen nyttiga ämnen och upptagande förbränningsprodukter, underlättas i detta sitt arbete vid varje rörelse vi göra. Utan denna hjälp kan hjärtat ej underhålla ett jämt och gott blodomlopp. Snörlivet hindrar eller förminskar, huru löst det än sitter, rörelsen i ryggraden, som av naturen är begåvad med synnerligen stor rörlighet såväl i böjning framåt och bakåt som åt sidorna.

Muskelnerna omkring midjan bliva försvagade, ty de användas mycket litet och kunna till slut ej utan känsla av trötthet hålla kroppen uppe. Även på ämnesomsättningen, d. v. s. blodets avgivande av näringsämnen till kroppen och dess upptagande av förbränningsprodukter och bortförande av desamma, inverkar snörlivets tryck menligt. För att ämnesomsättningen skall kunna förgå normalt fordras nämligen en kraftig cirkulation, eljes hinna avfallsprodukter

ej tillräckligt fort bortföras och nytt blod strömma till vävnaderna, vilka t. o. m. kunna förtjockas på sådana ställen där blodströmmen förtränges, detta är ofta fallet med kvinnornas bukmuskler och höfter.

Vi veta alla att det är i lungorna gesom blodet syrsättes d. v. s. avger kolsyra och upptar syre urluften. Inandningen sker genom revbensens höjande och mellangärdets sammandragning; härvid utvidgas bröstkorgen och med den även lungorna, lungblåsorna fyllas med luft, som innehåller syre. Vid utandningen slappas bröstorgans muskler, brösthålan förminskas och luftblåsorna sammanpressas, varvid kolsyran som finnes i dessa utandas. Ju kraftigare denna andning sker och ju hastigare blodet strömmar, dess fullständigare sker denna syrsättning. Då kläderna nu trycka på nedre delen av bröstkorgen, hindras denna del att kraftigt utvidga sig, och det blir således endast den övre delen av lungorna som kunna förmedla luftombytet. Bröstkorgen, som är mycket eftergivlig och rörlig, mister dock under inverkan av snörlivets tryck allt mer och mer denna sin egenskap, varvid även lungornas förmåga att kraftigt utvidga och sammandraga sig hämmas, med ett ord, andningsförmågan minskas. En normalt utvecklad bröstorg bör kunna utvidga sig 6—8 centm. Verkningsarna av trycket på bröstkorgen kunna vi ofta nog ej genast märka, kanske aldrig tänka därpå, men helt säkert försvinner en hel del av kroppens friskhet och kraft. När ansträngningar och sjukdom komma, var är då motståndskraften, man blir förr gammal och ovig än naturen hade ämnat. Vål vore om kvinnan ville förstå, att hon själv är orsaken till att spänstigheten och livligheten i rörelserna förloras så långt före medelåldern. Bröstet, som naturen ämnat välvt och fritt ärhopklämt, ryggen ofta något kullrig, höfter och mage bli tjockare för varje år. Den smala midjan kunna vi kanske få behålla, men är då dessa markerade former något eftersträfvansvärt? Den som av naturen är fet och stor må ej tro att tränga kläder göra dessa egenskaper mindre framträdande. Feta personer böra röra sig mycket, undvika sötsaker och för övrigt aktge på sin diet. Mycken kvinnoenergi och arbetslust går förlorad genom att bära en för arbete obekväm dräkt, ty när det tager emot än här än där, mister man lusten att arbeta, eller över huvud att röra sig fritt. Även på matsmältningen inverkar ett onaturligt hårt tryck i hög grad skadligt. Intet ställe av kroppen är så rikt på blodkärn som just bukhalan, här är så att säga verkstaden, där födan beredes för att sedan på olika vis upptagas i blodet. Tusentals små kärl med olika vätskor finnas här, och det är till stor skada om dessa på något sätt tilltryckas. Redan det att bukmuskelnerna genom för hårt tryck förlorat i styrka inverkar menligt, ty bukmuskelnerna bidra eljes kraftigt till matsmältningens normala förlöpp.

Huru många barn födas ej sjuka och klena just därför att deras mödrar för syndat sig mot hälsolärans lagar? Att de ej skulle behöva vara detta, borde deras

mödrar tänka på lika mycket som att bringa dem bokliga kunskaper. Flickornas uppfostran nu för tiden är allt mer likställd med gossarnes, men vad hjälper det, om de t. ex. få gymnastisera, när de ha kläder som hindra alla fullt uttagna rörelser. Bort med alla tränga band för dessa stackare, vilka ju ej själva förstå vikten härav, och som genom för tränga kläder ej ens få tillfälle att fullt utveckla sig! Ge vi dem rymligare, mera praktiska kläder, skall deras lek bli gladare, deras arbete lättare, och de skola ej vara så mottagliga för alla sorters smittofrön. Vi nya tiders kvinnor med självmedvetna och moderna strävanden och fordringar på livet borde taga dessa saker mera på allvar. Många kvinnor äro genom vanan riktiga slavar under sin ohygieniska klädedräkt, man får ju ofta höra uttryck sådane som »jag skulle inte kunna hålla mig rak utan snörliv». Det är delvis sannt, kroppen är van vid detta stöd och musklerna omkring veka livet har mist sin kraft och styrka.

Vill man lägga bort snörlivet, får man nog bereda sig på att en tid känna sig mycket trött, med värk kring livet, men så småningom går detta bort, när musklerna börjat återvinna sin naturliga spänstighet. Summan av det sagda blir ungefär; snörliv eller eljes hårt sittande kläder hindra kroppens normala utveckling och rörelseförmåga, bröstkorgen sammanpressas och därmed följer en förskjutning av de ineliggande organen, mellangärdet nedåt, lungor och hjärta uppåt; härigenom hindras en normal andning och cirkulation, levern sammantränges och rubbas från sin plats; inälvorna sjunka ned mot botten av bäckenet och trycka på de kvinnliga fortplantningsorganen. Med detta följer, dålig matsmältning, blodbrist och de s. k. kvinno-sjukdomarna. Som redan är sagt, vill jag ej föreslå någon bestämd modell, ehuru jag varmt vill förorda de s. k. reformdräkterna. Några råd i allmänhet vill jag dock ge.

Kläderna böra lämna så jämn betäckning som möjligt även åt armarne, särskilt deras övre del, samt åt skuldrorna. De få ej trycka någonstades, utan lämna kroppen frihet att stärka och utveckla sin rörelseförmåga, de böra vara lätta att hålla rena, tynga så litet som möjligt, samt vara bekväma att på- och avtaga. Så mycket som möjligt böra de och tillfredsställa skönhetsinnet krav, detta dock ej genom påsättande av mer eller mindre fula s. k. garneringsartiklar utan genom sin färg och sina enkla rena linier.

Signe Bergner-Andersson.

Eva Maria.

Eva Maria hade ingen mor och av fadern hade hon aldrig haft någon hjälp att vänta. Hon fick reda sig själv och det gjorde hon genom att arbeta bittida och sent. En välgörenhetsförening gav henne ibland några paltor, som bättre lottade människor

inte längre kunde bära själva och kängor, som voro alldeles för stora för hennes trötta fötter.

Slutligen fick hon plats som jungfru hos en av de välgörande damerna mot en lön av 8 kr. i månaden, ty hon skulle »läras upp». Det var en blek, ängslig liten varelse, som stod framför den charmant fru Edgar P. Smith, som till följd av sina ständiga sammanstötningar med »det moderna tjänstefolket och deras rysliga pretentioner, min söta vän!» beslutat att ta en ung flicka, som man kunde forma efter eget behag.

Mrs Edgar P. Smith visade Eva Maria omkring i våningen.

— Här är vårt sovrum, sade hon och öppnade dörren till ett, som Eva Marie tyckte, paradiset i starkt blommig cretonne. Sedan kom turen till barnkammaren, som sken i vitt. Eva Maria dyrkade barn och den lilla rosenkindade varelse, som låg där och sov, väckte genast all latent ömhet till livs.

— Hon heter Daphne Gloria, sade fru Smith, men som jag inte tycker om någon familjaritet från tjänstfolkets sida, får du vara god och kalla henne fröken Gloria, när du talar om och till henne. Och nu är det tid för kvällsmaten, och som jag väntar min man när som helst får du skynda dig, slöt den majestätiska frun. Här är ditt rum, kära barn.

Hon öppnade dörren till en halvmörk skrub, som fyllde Eva Marias femtonåriga hjärta med glödande tacksamhet. Med ödmjuk iver tog hon av sig hatt och kofta och satte på sig ett förkläde, som hennes matmor hade i beredskap. Därpå visades Eva Maria in köket och hennes nya befattning hade börjat.

*

Under det år, som nu följde, arbetade Eva Maria hårdare än någonsin. Mrs Smith var en ordentlig husmor, som i hög grad ägde förmågan att pressa största möjliga nytta ur sina tjänare och som hon här fått en tacksam, tillgiven liten slavinna med ett hjärta av guld, blev Mrs Smith snart vida berömd i kvarteren för sin utmärkta förmåga att »skapa ordentliga jungfrur av slarviga töser». En av grannfruarna erbjöd Eva Maria en vacker dag plats hos sig mot tolv kr. i månaden och varje söndag fri, men den hederliga själen svarade, att hon inte kunde lämna lillan — nej, fröken Gloria, förlåt! och därför stannade hon.

Och denna vägran att byta plats gav ryckeln till Eva Marias hela tillvaro. Solen gick upp om morgnarna uteslutande för att väcka hennes avgud och gick ned endast därför att barnets dag var till ända. Ingen gud i någon världsdel har kunat skryta av en sådan tillbedjan som den, vilken kom lilla Gloria till del och en smeksam klapp av henes små fingrar var nog för att skänka tröst för fru Smiths tragna anmärkningar och förebräelser.

Då Eva Maria varit något över ett år i sin tjänst, reste familjen till en

badort och Eva Maria följde med för att noggrannare än någonsin passa lilan, medan hennes mamma njöt av de olika societetsnöjen, platsen erbjöd.

En kväll skulle fru Smith gå på en privat teaterföreläsning, och Eva Maria drog en lättadens suck, när hon äntligen blivit färdig, ty hennes tunga hade i dag varit skarpare än vanligt.

Med barnet i famnen satte sig Eva Maria vid det öppna fönstret och såg solen gå ned, glödande och röd, i vattenbrynet. Skymningen föll på, skuggorna mörknade i rummet och ännu satt Eva Maria och drömde med kinden tryckt mot den sovande flickans lockar.

Med ens nådde ett underligt ljud hennes öra. Hon lyssnade — ljudet blev starkare och barnet vaknade förskrämt. Eva Maria såg ut genom fönstret, sedan hon först satt barnet ifrån sig, och nu fick hon förklaring på det underliga suset och dån. Ett tjockt rökmoln slog upp emot henne och skrik och rop hördes, fast ingenting kunde urskiljas därnere. Men i detsamma restes en brandstege mot fönsterkarmen och en brandsoldat kom hastigt uppklätrande. Eva Maria räckte honom det gråtande barnet, som han tog på armen, villrådig om hur han skulle kunna hjälpa Eva Maria dessutom.

— Klättra ned efter mig! ropade han i det han försvann med barnet. Mekaniskt, nästan kvävd av rök, försökte hon nå stegen... Fönsterblecket var redan glödhet och när hon fattade i det för att få ett stöd, miste hon taget och föll ned med ett skri.

Läkaren stod lutad över Eva Maria, som talade vilt i yrsel, och väntade att hon skulle komma till sig själv. Slutligen slog hon upp ögonen.

— Fröken Gloria? var hennes första ord.

— Hon är räddad och kry, mitt barn, svarade läkaren milt. Eva Maria log och sedan slöto sig hennes ögon för alltid.

En timme därefter kom fru Edgar P. Smith och blev visad in i doktors arbetsrum.

— Åh, barnet... jag har varit sjuk av ångslan, stammade hon, osäker genom läkarens ogenomträngliga allvarliga min. Och hur är det med Maria?

— Hon är död, svarade läkaren i så kort ton, att fru Smith ryggade tillbaka.

— Död... Jag förstår inte varför hon...

— Hon dog för att frälsa ert barn, min fru, blev svaret. Nej, jag tror inte heller att ni förstår det, att ni förstår vilken tjänarinna ni hade i henne.

— För all del, fast hennes utbildning inte var avslutad — men snäll och villig var hon... Sade hon något?

— Hon sade en del i yrsel, och det var tillräckligt, svarade läkaren och öppnade dörren. Fru Smith stirrade

ett ögonblick på hans utsträckta arm och för första gången i sitt liv smög hon sig ut utan ett ord och utan att ett prassel av hennes kjolar hördes.

(Soc.-D.)

Framtidens kvinna.

Då jag för ett par år sedan läste Ellen Keys väl kända Tankebilder, fann jag ett ord: framtidens kvinna. Det ordet har legat och klingat inom mig alltsedan, tills det så blivit ett med mig, att det tagit levande form för min inre blick. Det har framskapat för mig ett ideal av framtidskvinnan, och varhelst jag möter en sådan på min väg, ser jag upp till henne med vördnadsfull glädje.

Den stridernas tid, vi nu leva i, verkar icke förmånligt för detta kvinnoidéals förverkligande utan fastmera till dödandet av det hos kvinnan säregna och individuella.

Vi få dock icke av alltför stor omtanke om oss själva räddas för striderna, ty de äro nödvändiga för avhjälpan av det sociala onda, den okunnighet och de fördomar, som ännu hålla det stora flertalet kvinnor fångna. Men vi kunna nog därunder ha ett öga på oss själva också, och vi böra ej och ha ej heller lov därtill att i stridernas hetta förlora vårt eget jag.

Och sedan, när socialismens kärlekslära får genomsyra tänkesätten och omskapa samhälleförhållandena till individernas förmån, skall väl också kvinnan frigöras från allt det onda, som nu nedtrycker och förlamar hennes utvecklingsmöjligheter. Då skall den kvinna, som vi oftare se för vår själs blick än i verkligheten, bli mera allmän. Det är några drag hos den kvinnan jag här skulle söka att skildra. Andra kvinnor få väl framhålla ännu högre och finare ideal. Allt skall dock till sist förena sig och medverka till framskapandet av den rikare och fulltonigare kvinnotyp, som samtid och framtid, utveckling och framåtskridande väntar på.

Framtidens kvinna är framför allt konstnär, konstnär i formandet och skapandet och levandet av sitt eget liv. Det är hon, emedan hon är livsdyrkare, och emedan hon vet, att livet är det enda verkliga. Hon förstår därför att icke förlora någon enda av livets lyckobetingelser, och hennes största synd är att liknöt låta något enda av livets ögonblick förrinna utan att ha känt sig genomträngd av den stora lyckokänslan och den starka glädjen över att finnas till. Men med denna livsuppfattning och med detta rika inre liv följer med naturnödvändighet förmågan att glädjefylla även andra människors tillvaro. Därmed följer också kraft att reagera mot allt slags lidande. Och, då de stora sorgerna komma och vilja få henne att duka under, skall hon i stället utgå därur ännu mer förfinad och förinnerligad. Och hon skall finna, att om den lycka, som hon tänkt sig, icke

bjöds henne, skall dock livet ännu äga övrigt av glädjämnen och fröjder, värda att njutas.

Framtidens kvinna är skön, såväl lekamtligt som andligt. Det är hennes plikt att vara skön, emedan endast det sköna är sanning, enär ju all utvecklings fattbara mål är skönhet. Det vilas rytmen över henne, olika rytmen efter olika temperament. Allt hos henne och omkring henne präglas av denna starka plikt till skönhet. Hon följer härvidlag inga bruk och modelagar utan lyder blott sin individuella ingivelse. Individualitet i allt utan raffinerad originalitet är hennes valspråk. Och, då en like i skönhet och intelligens överträffar henne själv, ser hon ej därpå med avund utan njuter därav med konstnärens sätt att njuta.

Allt som förfular undviker hon. Därför vaktar hon sin hjärna för fula tankar och andra mindre värdiga saker, ty ingenting trycker så sin prägel på ett ansikte som de dagliga tankarna. Genom ett hygieniskt levnadssätt skall hon veta att länge bevara sin ungdom, och, då ålderdomen kommer, skall den ej komma som ett nödvändigt ont utan som en andaktsfylld kväll efter en rik levnadsdag.

Framtidens kvinna förenar i sig vaket och styrka, ödmjukhet och stolthet. Hon är allsidigt bildad utan att vara ytlig, grundlig utan att vara ensidig, praktisk utan att vara hushållsslav. Hon skall akta tiden, som en girig aktar guld, men ändock ha tid till vila och nöjen. Därför skall hon kunna vara en hemmets kvinna och ändock tjäna konsten och vetenskapen med frambringandet av stora andliga värden. De tekniska uppfinnningarna skola väl också medverka till befrielse från det själs- och kroppsmördande arbete, som de flesta kvinnorna nu äro bundna av, och njutning och arbete skall oskiljaktigt höra samman. Hon är intelligent och snillrik men verkar ej lärd, emedan kunskap för henne är en naturlig sak. Hon är mjuk och behagfull och lägger ej stor vikt på att väcka uppmärksamhet, och hon talar icke så, att man tröttnar på hennes tal, men hon talar så, att man längtar efter att höra henne tala. Hon är med ett ord harmonisk.

Framtidens kvinna dyrkar kärleken, och, då hon älskar, är hon skönast. Men hon vet att skilja på kärlek och förälskelse och vet att spara sig, tills den stora känsla kommer, som i sig förenar sinnen med själarnas sympati. Men då reflekterar hon icke, hon köpslår icke och uppställer icke villkor, utan hon ger sig helt. Ty hon vill ej att kärleken skall vara en affär, satte hon ock därmed sitt eget liv som insats. Ty att våga älska, det är för henne detsamma som att våga dö.

Framtidens kvinna är moderlig, och hon önskar bli moder, emedan hon älskar mänskligheten. Den känsla, som nu ofta med orätt kallas moderskärlek, men mera är modersinstinkt och modersömhet, vilket synes av det plan-

lösa uppälskandet av egna barn, har hos henne utvecklats och förfinats, görande skäl för sitt höga namn. Denna känsla kommer ej tillsynes först efter moderskapet utan visar sig även före i den sunda längtan efter barn, och vars bekännande nu kommer visst folk att betvivla en ung kvinnas sedliga halt, och som i flesta fall ännu icke förekommer hos kvinnor. Denna känsla verkar ock, att kvinnan går till moderskapet i helig bävan, med släktets ansvar vilande på sig och icke med tanklöshetens lättsinne. Och den visar sig ej blott i ängslig omsorg om barnens lekamliga välfärd utan fast mera i längtan efter att göra dem andligen rika, även om denna andliga rikedom skulle leda dem till korset.

Framtidskvinnan förstår också att det, för hennes egen och hennes barns skull, ligger mindre vikt på barnantalets kvantitet men så mycket mera på dess kvalitet. Så är det bättre att föda fem kroppsligt som själsligt starka barn än giva livet åt tio mindre väl utrustade. Att en stark ande är av oändligt större värde för utveckling och mänsklighet än tio dussinmänniskor. Och att äktenskapets ändamål är ett annat och ett högre än en djurisk barnproducering.

Hennes uppfostringsmetod är enkel. Med psykologisk skarpblick upptäcker hon barnets individualitet och giver den näring och frihet att utvecklas. Hon moraliserar och förmanar icke så mycket, ty hon vet att exemplrets makt är starkare än det myckna predikandet. Hon begagnar aldrig maktsmåk — det gör endast den sedligt svaga, den vars andliga och moraliska kraft är underlägsen den fysiska kraften — ty hon vet, att kärlekens språk talar mäktigare och innerligare. Och hon skall aldrig tillåta samhället att påbjuda en sådan abnormitet som barnens obligatoriska uppfostran i allmänna anstalter.

Hon finns denna framtidskvinna även nu, och hon har funnits tiderna igenom fast i mer eller mindre grad utvecklad. Männe det inte var hon som var i de stora andarnas mödrar och i livstillblivelsens heliga ögonblick medvetet eller omedvetet bar på sin starka längtan efter mänsklighetens frigörelse, vilken som ett frö inträngde i den nya själen? Där den med oöfverklig kraft fortlevde och förökades i styrka, tills den drev sonen att hellre bestiga bålet än förneka sanningen. Männe det inte var hon som bodde i Jesus' av Nasaret moder? Och männe det ytterst icke är ifrån henne vi skola få vänta världsfrälsningen.

(Morgonbris.)

Carmelis.

Läs och sprid arbetarepartiets tidningar och broschyrer.

"Sällskapet till dygdigt och troget tjänstefolks belönande."

Detta sällskap stiftades med anledning av prins Karls, sedermera Karl XV, födelse, den 3 maj 1826. Den glädjande händelsen väckte jubel hos alla, och nationens tillfredsställelse tog sig många uttryck, däribland också frikostighet och benägenhet att uppmuntra dem, som hade det strävsamt och kunde känna sig tillbakasatta i samhället, berättar Svenska Dagbladet för den 6 maj i år. Det var greve Carl Axel Löwenhielm, som satte sig i spetsen för insamlandet av medel till en fond för belönning av »dygdigt och troget tjänstefolk». Att belöna dygd och trohet t. o. m. när den förekom bland slavarne det ville, säges det, hela den kungliga familjen och huvudstadens mera betydande personligheter gärna vara med om. Men all vår början bliver svår och det kunde även detta sällskap ha rätt att utbrista, ty först två år efter sällskapets bildande kunde det första sammanträdet hållas, då i kronprins Oscars närvaro och under excellensen greve Löwenhielms ordförandeskap. Tillgångar utgjordes vid sällskapets bildande av 5,520 rdr bco i kapitalgåvor, varjämte 142 rdr 16 sk b:co voro utlovade som årliga bidrag.

Vid detta första sammanträde höll excellensen Löwenhielm ett tal till kronprinsen och framförde sällskapets tack för den kungliga familjens nådiga beskydd. Kronprinsen svarade i älskvärda ordalag och uttryckte sin glädje över att i föreningen se ett »offentligt hyllande av förtjänster, som, ehuru dolda inom huslighetens krets, likväl äro så viktiga för samhällets trevnad».

Man bestämde vid detta sammanträde årsavgiften för sällskapets medlemmar till 4 kr. 50 öre och för ständigt ledamotskap var avgiften 25 kr. och så blev man överens om att sällskapet skulle sammanträda i Stockholm för belönningens utdelande den 3 maj varje år.

På sin tid har kanske nämnda sällskaps stadgar varit bekanta för den stora allmänheten och om annorlunda skulle vara fallet nu så bör det inte förvåna ens sällskapet själv, ty när man i ålder kan mäta sig t. o. m. med »jälva» — tjänstehjonsstadgan då ska man inte förvånas om man kommer att råka i samma föraktliga glömska som den. Det påstås emellertid att det beretts sällskapet många tillfällen att belöna »dygd och trohet» och under första verksamhetsåret så voro ansökningarna (belönningen skall nämligen sökas) så många att man måste gradera dygden och det var endast 23 av 186 sökande, som åtnjöto den märkvärdiga belönningen av 10—25 kr.

Intresset för sällskapet var i början livligt men hade redan på 1830-talet blivit så matt, att under en följd av år inga nya medlemmar anmälde sig. Under 1860- och 1870-talet blev det åter livligare och vid 1907 års slut uppgingo sällskapets fonder till 121,422 kr.

Den 5 maj i år var det återigen en sådan högtidsdag då sällskapet under kungligt beskydd fick belöna dygd och trohet. 300 »dygdiga och trogna» voro då samlade i lilla Börssalen i Stockholm för att offentligt erhålla »dygdens och trohetens rättvisa belönning».

Vi undra måhända hur denna rättvisa belönning ser ut. Till 300 personer utdelades 4,455 kr. för tjänst på minst 50 år och en hade tjänat i 75 år i samma familj. Denna summa delad lika mellan 300 personer skulle lämna till resultat att vardera fått 14 kr. 85 öre för minst 50 års trogen tjänst och årligen skulle belönningen utgått med — 29,7 öre eller 1 och ett halvt öre i månaden. Huru daglönen och timlönen skulle se ut överlämnar jag åt var och en att själv räkna ut. Denna belönning skall visserligen icke anses som en avlöning utan som en utmärkelse och en heder, säges det men betecknande är den.

Att fattigt folks heder av många inte anses vara något värd det är bekant men att man kan vilja belöna gamla, trogna, genomhederliga arbetsmänniskor för deras femtioåriga arbete och omtanke hos sig med ett och ett halvt öre i månaden, det är ett det allra tydligaste vittnesbörd om herrens omtanke om sin slav.

Det klagas över att dessa rara och älskliga trotjänarinnor, som man kunde få se för ett femtiotal år sedan och, som kanske väckte en smula intresse genom det sätt varpå de offrade sin frihet för en ersättning, som var ända till det otroliga usel, börja bli allt mera sällsynta. Vem är manne skulden till detta förhållande? Helt säkert de, som inte blygas för att till sista skärven utnyttja tjänst-folkets arbetskraft och göra deras tillvaro så intresselös som det är dem möjligt.

»Mod Uret er det bedste Skjold Et enigt, trofast Sammenhold».

Maria Qvist.

Brännmärkt.

Af Elia.

Fängelsets portar slöto sig bakom honom. Han var fri! — Han nästan vacklade av sinnesrörelse och lutade sig några ögonblick intill den gråa muren, inom vilken han suttit i två för honom oändligt långa, dystra år.

Fri!... Fri!... äntligen! Han såg sig omkring med hänförelse och insöp den friska, härliga luften i begärliga drag. Vilken vacker vårdag! Solen strålade varmt från en klarblå himmel, luften var hög och genomskinligt klar, fylld av vårjubel och i den lilla trädgårdstappan mitt över gatan stämde vårens små budbärare upp sina klara drillar.

Ja, det var härligt att leva. Nu skulle han börja ett nytt liv därute i världen, långt borta där ingen kände honom och hans förflutna — där skulle han bli en ny människa — med det gamla hade han för alltid brutit.

Han rätade upp sin gestalt, som av skam och sorg blivit böjd, höjde huvudet i tillitsfull självkänsla över de möjligheter, livet ännu gav honom och började raskt gå framåt, medan ömsom glada och hoppfulla, ömsom bittra känslor fyllde hans inre och troget återspeglade sig i hans rörliga ansikte. Än blev blicken ljus och klar, än mörknade den i dystert trots och än kom där ett uttryck av rörande ödmjukhet, vilket liksom tiggde om tillgift.

Ja, han ville se sin äldriga moder ännu en gång; på knä ville han bedja om hennes förlåtelse för allt det lidande, han dragit över henne — och hennes välsignelse ville han taga med ut i världen — den skulle mer än allt annat skydda honom för faror och frestelser.

Men hon! — barndomsvännen! Hans panna rynkades i djupa veck och ögonen blevo nästan svarta — hans ungdomskärlek! — Henne ville han aldrig mera återse. Hon hade glömt honom — övergett honom utan ett ord till tröst, för henne var han död.

Och hur skulle han också kunna vänta och hoppas något annat? Han var ju brännmärkt... utan medborgerligt förtroende, en försörjnings och förfalskare, en tjuv som utstått sitt välförtjänta straff.

I ungdomligt lätt sinnade han själv dragit vanäran över sig. På ingen annan kunde han kasta skulden. Anledningen var den gamla vanliga visan. Han hade levat för högt — över sina tillgångar — måst göra skulder. Så hade han tillgripit pengar, som ej voro hans — och för att till slut täcka bristen, hade han förfalskat.

Han drog en djup, stönande suck.

Ja, det hade gått så lätt och så fort att glida utför det sluttande planet. Han hade handlat besinningslöst, som under inflytandet av ett rus, tills han väckts ur sin bedövning; men då var det för sent — han satt sedan ohjälpligt fast i dyn och såg den nakna verkligheten rätt in i ansiktet.

Med huvudet djupt sänkt och ögonbrynen sammandragna i grubbel, fortsatte han långsammare sin väg utan att ge akt på människorna, eller vad som tilldrog sig omkring honom. Ju mera han nalkades hemmet, ju saktare gick han. Känslor av skam, ånger och bitterhet fyllde hans sinne. Han vågade ej se upp, av fruktan att möta någon, som kände igen honom.

Men hennes förakt — det var ändå det värsta — det svåraste att bära! Han bet ihop tänderna i lidelsefull smärta.

Hur många gånger hade han ej genomkämpat detta lidande... hur hade han försökt kväva denna vanvettiga kärlek; ibland hade han också trott den vara död; men nu kände han plötsligt med förfärande visshet, att alla strider varit förgäves; såren som han inbillat sig vara läkta, hade plötsligt gått upp igen och blödde lika friskt, som i början av hans förnedring vid blotta möjligheten, att var som helst kunna råka henne — vid nästa krök av gatan kanske stå ansikte mot ansikte med henne — den fagra, den stolta, som han ej kunde glömma

fast han visste, hon var förlorad för honom för evigt.

En tung suck banade sig ånyo väg över hans läppar. I nästa sekund stötte han emot en herre, som tappade käppen och blev stående överraskad seende efter den bortilande.

— Att jag då också skulle möta honom — Fritz Berg — Astrids trängnaste beundrare — kanske numera hennes make — mumlade den förre straffängingen i det han bet sina läppar så de blödde.

Han hade en gång i början av sin fängelsetid frågat modern om henne, men den gamla hade då suckat djupt och sorgset skakat sitt huvud — och se'n hade han aldrig mera vågat en fråga. Vad skulle det också tjänat till? Han visste blott alltför väl, att deras banor voro för evigt skilda.

Se, där låg det gamla gulmalade huset, omgivet av en liten oansenlig trädgård, vars träd och buskar ännu stodo kala.

Hans barndomshem!

Hela det manliga, vackra ansiktet lyste upp, och ögonen blevo fuktiga av uppstigande tårar. Med några få steg var han framme vid porten, tog trappan i ett par språng, ryckte häftigt upp dörren och några sekunder senare låg han på knä framför en gammal dam, som halvlåg i en vilstol.

Han förmådde ej säga ett ord — han gömde blott huvudet i hennes knä, medan hela den kraftfulla gestalten skakade i konvulsiviska snyftningar.

Dörrdraperiet till angränsande lilla förmak skildes nästan omärkligt, och ett par klara, allvarliga flickögon sågo ett par minuter på mor och son, så föll draperiet igen och allt förblev tyst och stilla därinne.

— Mamma — har du förlåtit? — Kan du glömma? Ah, jag skulle ha velat giva år av mitt liv för att ha allt detta ogjort! Ljud till sist den unge mannens darrande stämman.

— Min gosse, min egen Gunnar, viskade den gamla under det tårnna en och en droppade ned i det mörka huvudet, som vilade i hennes knä.

Ömt och kärleksfullt strök hon med båda händerna genom hans hår.

— Kanske du väntat mig utanför det ställe, vars namn vi aldrig nämna mera? frågade hon sakt, men ser du min käre gosse, jag ville hellre träffa dig här i vårt lilla hem — det är förklaringen, varför jag icke var dig till mötes.

— Bäst så, älskade lilla mamma, jag skulle ej uthärdat, att se dig där utanför — det hade varit allt för grymt. Han såg upp och en djup ångerfull, men på samma gång allvarlig och beslutsam blick mötte den gamlas ögon. — Jag lovar dig heligt, lilla mamma, att aldrig mera göra dig någon sorg, han smekte ömt hennes band. — Du har blivit så grå under dessa år — men för min skull skall du ej mera behöva åldras i förtid... jag är nu en annan än förr — den förlorade sonen har återkommit till sin moder med ett annat sinnelag, en kraftig vilja att bliva din tröst och ditt ålderdomsstöd till din levnads slut. Han slöt hennes

båda händer emellan sina och tryckte dem kraftigt.

— Tack, min egen gosse! Djupt rörd tryckte hon sina läppar mot hans panna. Men stig nu upp, fortfor hon i gladare ton, så skall jag säga till Kajsa, att hon tar in kaffet — och du kan allt behöva få litet extra starkt och godt kaffe.

— Ja, det skall smaka! Med öm varsamhet hjälpte Gunnar modern upp ur stolen, lade armen om hennes liv och förde henne mot köksdörren.

— Stanna här min gosse, du får hälsa på Kajsa sedan, utbrast hon ivrigt, då Gunnar gjorde min av att vilja följa henne ut i köket. Se dig omkring! Kanske du kan finna någon sysselsättning under den lilla stund jag blir borta.

Hon nickade leende med en halvt skämskt, halvt mystisk blinkning, som kom den unge mannen att med ett uttryck av förvåning hastigt se sig om åt alla sidor i det ej särdeles stora rummet.

Han fann ingenting märkvärdigt; salen var sig lik, som den varit i minst femton år; men plötsligt fick han sikte på ett kabinetsporträtt i en vacker ram, som stod på ett litet hörnbord.

Det hade han aldrig sett förr, det måtte nyligen ha kommit dit.

Han ryckte det med häftighet till sig. En sky drog över det bleka ansiktet och med de mörka ögonen nästan brännande i lidelsefull glöd, såg han oavvänt på porträttet av en ung kvinna, vars stora, allvarliga ögon med en djupt sorgsen blick mötte hans.

— Astrid! — Min lycka... förlorad för alltid, — han nästan stönade fram orden.

Då delade sig plötsligt draperiet till det lilla förmaket, en ung kvinna gled ljudlöst in i rummet. Ett ögonblick stod hon stilla med händerna knäppta över bröstet och med de tårfyllda ögonen fästa på barndomsvännens sorgsna ansikte, därpå klang det sakta och innerligt från hennes läppar det enda ordet: Gunnar!...

Han ryckte till... i nästa ögonblick lågo de i varandras armar.

Efter en stunds tysta smekningar förde han den unga kvinnan in i det lilla förmaket, där de tätt slutna intill varandra slogo sig ned i soffan.

— Kan du förlåta? Kan du glömma? hviskade han med av rörelse nästan kväfd stämman.

— Ja, Gunnar! — jag både kan — och vill, svarade hon allvarsamt. Och jag vill mer än så — jag vill trofast stå vid din sida, då du på nytt går ut i livet för att arbeta för oss båda. Varmt och tillitsfullt såg hon in i hans djupa ögon och de kände båda ömsesidigt, att de nu kunde tryggt lita och tro på varandra. Han kysste sakta hennes lilla hand som vilade i hans.

— Men varför var du så grym? Varför lät du aldrig, under den tid, som var så bitter för mig, få ens en enda liten hälsning från dig — då vanäran nästan tryckte mig ned till jorden, och då jag så väl behövt din tröst och ett hopp att haka mig fast vid. Ah, jag trodde många gånger jag skulle gå under.

Stockholms Tjänarinneförenings

Platsanskaffningsbyrå och Expedition

Öppen kl. 11—4, 6—7. Torsdagar kl. 11—4, 6—8.

Lördagar endast kl. 11—4.

Grevtureg. 20 C.

Allm. Tel. 94 39.

Han befriade hastigt sin hand ur hennes och slog dem båda djupt stönande för ansiktet, vid blotta minnet av vad han genomlevat.

Med en innerligt smeksam rörelse slingrade hon armen om hans hals och tog med den lediga, energiska lilla handen bort hans motsträviga händer, så hon blev i tillfälle att se honom in i ögonen.

— Emedan jag ej ansåg det nyttigt för dig, älskade, svarade hon enkelt. Emedan jag ville, hur hårt det än måste synas dig, att du skulle tömma lidandets bägere till sista droppen, på det du se'n därur skulle resa dig stark och modig, en man i ordets fullaste bemärkelse, en man som lärt av lidandet, att livet ej är en lek utan det bittraste allvar. Du behövde just genomgå en kris för allt det allvarliga, det manliga, som slumrade i din själ skulle vakna till liv och komma till sin fulla utveckling. Ser du min Gunnar — jag har älskat dig så långt jag kan minnas tillbaka, men sådan du var innan olyckan kom hade jag ingalunda vågat anförtro dig mitt liv och min framtid... jag såg med djup smärta det liv du förde... hur du grusade alla mina förhoppningar, den ena efter den andra och jag anade, att du till sist skulle lida skeppsbrott. Och när den stunden kom... hur jag kände det då... hur jag led med dig... åh, det skall du knappt förstå!...

Hon tystnade överväldigad av smärta och lutade sitt huvud emot hans bröst.

Hans fingrar omslöt fast hennes hand och tryckte den krampaktigt. Över hans ansikte hade plötsligt kommit ett uttryck först av djupt lidande och svärmod, som allt under det hon talade vek undan för ett uttryck av okuvlig beslutsamhet.

— Åh, Astrid! — du skall aldrig... Hon såg hastigt upp med fuktigt skimrande ögon.

— Åh du, jag vet vad du vill säga, avbröt hon leende, nu skall du bli den jag alltid velat — den man jag drömt om och hoppas på — du skall förkroppsliga mitt ideal livslevande, och nu skola vi bli så lyckliga, som aldrig förr två människor varit, ty nu har du just fått det drag av kraft och energi, jag förr alltid saknat i ditt ansikte.

— Du lilla varmhjärtade svärmserska, så har du ändå tänkt på mig under alla dessa år, och jag har aldrig vågat tro därpå. Hans läppar sökte hennes i en lång, varm kyss.

— Och nu draga vi ett långt streck över det förflutna med dess dystra minnen, sade den unga flickan allvarligt.

— Nu kommer kaffet! — får man stiga på? ljöd änkefru Frankes milda röst från salen, och hon lät genast handling följa på orden utan att ens invänta svar, hack i häl åtföljd av gamla Kajsa, husets gamla trotjänarinna se'n många år tillbaka, som bar en försvarlig kaffeblicka, den hon ställde på förmaksbordet.

Sedan den gamla gumman blivit vederbörligt kringklappad av sin unge, käre herr Gunnar och åter avdunstat till sitt kök igen, lät den lilla gruppen under muntert samspråk det goda kaffet och de färska hembakade småbröden all ära vederfaras. — De båda unga togo knapast ögonen ifrån varandra och den gamla frun såg så innerligt lycklig och nöjd ut.

Men när Gunnar ställt sin kopp ifrån sig, lutade han sig tillbaka mot soffan och det kom åter ett allvarligt, nästan mörkt uttryck i hans ansikte.

— Ja, kanske det nu kunde vara tid

på dryfta mina planer för framtiden. Här är jag tyvärr omöjlig. En mörk skugga gled hastigt över hans panna medan ett par djupa veck visade sig mellan de dystert sammanrynkade ögonbrynen. — Jag har tänkt på Amerika... Det är ju alla förlorade existensers förlovade land, tillade han bittert och trummade nervöst på soffkarmen.

Astrid ryckte smärtsamt till vid den bittra ton, vari de sista orden uttalades. I nästa ögonblick behärskade hon sig dock och det gled ett leende över hennes friska läppar, hon lade huvudet lekfullt på sned och utbrast:

— Varför just Amerika? Varför inte lika så gärna Tyskland? — Jag försäkrar dig, jag skulle trivas utmärkt i Berlin.

— Jag har ingenting emot Berlin, om jag blott kunde få en lämplig sysselsättning där, förklarade den unge mannen allvarligt.

— Min farbror Erik har genom sina vidsträckta affärsförbindelser lyckats förskaffa dig en utmärkt anställning på ett större kontor i Berlin och redan om fjorton dagar väntas du där — nå, vad säger du nu?

Den unge mannen satt stum, fullkomligt tillintetgjord av glädje, men de mörka ögonen blixtrade, då de vandrade från den unga, glada flickan till den äldriga modern, som om han endast i hennes milda, som förklarade ansikte vågade tro helt och fullt på det glada budskapet.

— Det är som en dröm, jag kan ej fatta det, utbrast han till slut.

— Och till hösten kommer du hem för att hälsa på din mor — och fira bröllop. — och då följer jag dig, för att aldrig mera lämna dig...

(Svensk Damtidning.)